

سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳	رشته : علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه : ۲
پایه دوازدهم دوره دوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۵/۲۸	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۷۵ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریورماه ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
 بخش الزامی	
	دانش آموز عزیز به سؤالات (۱ تا ۱۷) برای کسب ۱۶ نمره پاسخ دهید.	
۱	گزینه های صحیح را انتخاب کنید. کدام علم برای فقیه ، دلیل را از غیر دلیل و حجت را از غیر حجت متمایز می سازد؟ (۱) علم منطق (۲) علم تفسیر (۳) علم اصول فقه (۴) علم درایه	۰/۵
۲	تفسیر آیات الاحکام از اقسام کدام تفاسیر شمرده می شود؟ (۱) تفسیر روایی (۲) تفسیر موضوعی (۳) تفسیر ادبی (۴) تفسیر اجتهادی	۰/۵
۳	این عبارت بیانگر کدام مفهوم است: «لیس لعرق ظالم حق». (۱) مفهوم وصف (۲) مفهوم موافق (۳) مفهوم مخالف (۴) مفهوم اولویت	۰/۵
۴	معنای اصطلاحات زیر را در پاسخ نامه بنویسید. الف) سنت ب) فعل نهی پ) مفهوم مخالف ت) اجماع ث) مقدمه شرعی ج) واجب غیری	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵
۵	صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید. الف) واژه ی فقه در اصطلاح قرآنی، بصیرت در تمامی اجزاء و ارکان اسلام است. ب) به خبری که یقین به صدور آن از امام معصوم «ع» نداریم جزء خبر واحد است. پ) فعل امر در این عبارت دلالت بر وجوب دارد. «اللهم اشف کل مریض». ت) اجماع، ناقل عین سخن معصوم «ع» است. ث) چنان که خود حج واجب است ؛ لازمه ی عقلی آن که مقدمات حج می باشد نیز لازم است.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۶	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.	۰/۵
۷	به اعتقاد دانشمندان شیعه، مؤسس علم اصول فقه چه کسی است؟	۰/۵
۸	نظریه ی اندیشه ی مردم سالاری دینی توسط کدام یک از فقهای معاصر عرضه شد؟	۰/۵
۹	انواع اجماع را نام ببرید.	۰/۵
۱۰	دلیل عقلی در چه زمان حجّیت دارد؟	۰/۵
۱۱	چرا ملازمه ای میان نهی از معاملات و بطلان آن اعمال (معاملات) وجود ندارد؟	۰/۵
	چرا روزه گرفتن در عیدین باطل است؟	۰/۵
	ادامه سؤال ها در صفحه دوم	

تعداد صفحه : ۲	نام و نام خانوادگی:	رشته : علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۵/۲۸	پایه دوازدهم دوره دوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریورماه ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۱۲	به سوالات زیر پاسخ تشریحی دهید. با ذکر یک مثال حکم واقعی اولی و حکم واقعی ثانوی را توضیح دهید.	۱
۱۳	با ذکر یک مثال عام و خاص را تعریف کنید.	۱/۵
۱۴	آیا طبق این آیه «احل الله البيع و حرم الربا» می توان حکم به حلال بودن بیع به طور مطلق داد؟ توضیح دهید.	۱
۱۵	این عبارت را ترجمه کنید: و الصلاة على آل النبي في التشهد واجبة. و قال اكثر اصحاب الشافعي : انه سنة. دليلنا : اجماع الفرق و طريقة الاحتياط.	۰/۷۵
۱۶	چرا استدلال به عموم عام ، زمانی جایز است که درباره ی مخصّص های احتمالی جست و جوی کامل به عمل آمده باشد؟	۰/۵
۱۷	عبارت زیر را ترجمه کنید: و دليلنا على غيرية وجوب الوضوء: الاجماع المنقولة فيه و في التيمم و عدم ذكر احد في الواجبات.	۱
	بخش انتخابی دانش آموز عزیز: از میان ۸ سؤال زیر (۱۸ تا ۲۵) ۴ سؤال را به دلخواه انتخاب و با ذکر شماره آن در پاسخ نامه بنویسید .	
۱۸	چه عواملی باعث شد که برخی از فقهای شیعه مؤسس علم اصول را اهل سنت بدانند؟	۱
۱۹	با ذکر یک مثال خبر متواتر را تعریف کنید.	۱
۲۰	بر طبق روایات منظور از حجت ظاهری و حجت باطنی چیست؟	۱
۲۱	از جمله مواردی که اصولیون ادعای تلازم میان نهی و بطلان آن را دارند؛ نام ببرید.	۱
۲۲	چهار مورد از ارکان استصحاب را نام ببرید.	۱
۲۳	جایگاه اجرای اصول عملیه (ادله ی فقهاتی) را بنویسید؟	۱
۲۴	در چه زمان مجتهد از ادله ی فقهاتی برائت استفاده می کند؟	۱
۲۵	چرا برای بیان حجیت تخییر نیازی به بیان استدلال نیست؟	۱
۲۴	جمع نمره	پیروز باشید

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس:	رشته : علوم و معارف اسلامی	تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/ ۵/ ۲۸
پایه دوازدهم دوره دوم آموزش متوسطه	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه : ۲
دانش آموزان روزانه سراسر کشور درنوبت شهریور ماه ۱۳۹۹	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	پاسخ سؤالات الزامی:	
۱	گزینه ۳	۰/۵
۲	گزینه ۲	۰/۵
۳	گزینه ۱	۰/۵
۴	الف (عبارت است از قول و فعل و تقریر معصوم(ع) ب (طلب ترک فعل از فرد عالی به دانی پ (حکم موجود در منطوق با حکم مفهوم یکسان نیست.(در سلب و ایجاب متفاوتند) ت (اتفاق نظر جمعی از علما که کاشف از رای معصوم باشد. ث (اگر مقدمه را شرع تعیین کرده باشد نه عقل ، به آن مقدمه شرعی گویند. ج (از انجا که وجوب انجام مقدمه از وجوب ذی المقدمه ناشی می شود و برای خود وجوب مستقلی ندارد به این گونه واجبات واجب غیری گویند.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵
۵	الف (غلط ب (صحیح پ (غلط ت (غلط ث (صحیح (هر مورد ۰/۵)	۲/۵
۶	امام محمد باقر(ع)	۰/۵
۷	امام خمینی (ره)	۰/۵
۸	اجماع منقول و محصل	۰/۵
۹	هنگامی که برای شخص قطع به حکم شرعی حاصل کند.	۰/۵
۱۰	چون عمل مورد نهی (معاملات) نیاز به قصد قربت ندارد.	۰/۵
۱۱	زیرا نهی در عبادات ملازم با بطلان آن عبادت است.	۰/۵
۱۲	حکم واقعی اولی به صورت مطلق و بدون لحاظ شرائط خاص وضع می شود.مانند رفتن به سفر که به خودی خود امری مباح است . ولی حکم واقعی ثانوی با ملاحظه شرائط و اوضاع خاص وضع می شود مانند اگر سفری موجب آزردهی پدر یا مادر شود حکم آن حرمت است.	۱
۱۳	عام عبارت است از لفظی که برای در برگرفتن همه ی افراد متعلقش وضع شده است مانند همه ی معلمان را احترام کن - خاص لفظی است که دلالت بر برخی از افراد متعلق خود می کند.مانند اکرم بعض الفقراء(بعضی از فقرا را اکرام کن)	۱/۵
۱۴	خیر زیرا در اینجا شارع در مقام بیان قیود و اوصاف بیع نبوده بلکه در صدد بیان اصل مشروعیت آن است.	۱
۱۵	صلوات بر خاندان پیامبر در تشهد واجب است و اکثر پیروان شافعی می گویند که این سنت است. دلیل ما اجماع شیعه و طریق احتیاط است.	۰/۷۵

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس:	رشته : علوم و معارف اسلامی	تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/ ۵/ ۲۸
پایه دوازدهم دوره دوم آموزش متوسطه	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه : ۲
دانش آموزان روزانه سراسر کشور درنوبت شهریور ماه ۱۳۹۹	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	زیرا در تاریخ شریعت اسلامی ، تبلیغ و تبیین احکام تدریجی بوده است.	۰/۵
۱۷	دلیل ما بروجوب غیر ی وضو: اجماعا ت نقل شده در باب وضو و تیمم است و اینکه هیچ یک از فقها وضو را در زمره ی واجبات (نفسی) نشمرده اند.	۱
	پاسخ سؤالات انتخابی مصحح گرامی : اگر دانش آموز به بیش از ۴ سؤال انتخابی پاسخ داده باشد، فقط ۴ سؤال اول را تصحیح نمایید.	
۱۸	اصحاب ائمه (ع) برای به دست آوردن احکام از روایات صادره از قواعد اصولی استفاده نمی کردند – استفاده از قواعد علم اصول سبب می شود که احادیث اهمیت خود را از دست بدهند .	۱
۱۹	خبری که آن را در هر عصری از زمان معصوم تا زمان عمل کردن و رجوع به آن برای استنباط حکم راویان زیادی آن را نقل کرده اند به گونه ای که کذب یا تحریف یا اشتباه آن محال باشد .مانند: حدیث ثقلین – حدیث غدیر.	۱
۲۰	حجت ظاهری: رسولان و انبیاء و ائمه – حجت باطنی: عقل	۱
۲۱	نهی در عبادات – اگر نهی شرعی به عملی تعلق گرفت لازمه ی آن علاوه بر حرمت که از ظاهر نهی فهمیده می شود بطلان و فساد آن عمل است.	۱
۲۲	یقین سابق – شک لاحق – وحدت متعلق یقین و شک –هم زمانی یقین و شک.	۱
۲۳	جایگاه رجوع به ادله فقهاتی شک به حکم واقعی است . ادله فقهاتی تنها پس از جهل به حکم واقعی و یأس از دستیابی به آن ، دلیل محسوب می شود.	۱
۲۴	زمانی که مجتهد به اصل تکلیف شک دارد .بدین معنی که هنگام برخورد با مسئله ای شک می کند که مثلاً حکم این مسئله حرمت است یا نه ولی در ادله ی اجتهادی هیچ دلیلی بر حرمت آن نمی یابد.	۱
۲۵	زیرا هنگامی که مکلف در واقعه ای قرار می گیرد که از وجوب یا حرمت خالی نیست ، عقلاً یکی از آن دو از او صادر می شود و راهی جز انجام یکی را ندارد.	۱
	جمع نمره	۲۴
همکاران محترم : لطفاً به مفهوم های صحیح و منطقی دیگر نمره تعلق گیرد .		